

Športovci zo Slovenska na olympijských hrách

(športovci slovenského pôvodu a/alebo narodení na území súčasného Slovensku, štartujúci na OH vo výpravách Uhorska, ČSR, ČSSR, ČSFR, ČR a iných krajín, a členov slovenských výprav na OH)

Športovec slovenského pôvodu štartoval už na prvých novovekých olympijských hrách v Aténach v roku 1896. V listine výsledkov Hier I. olympiády nového veku nájdete jeho meno hneď v prvej disciplíne olympijského športu číslo jeden - atletiky. Rodák z Hronca Alojz Szokol (Alajos Szokoloyi) skončil v behu na 100 m tretí a v trojskoku štvrtý. Na OH 1896 súťažil vo výprave Uhorska, podobne ako ďalší športovci, narodení na území dnešného Slovenska, na OH 1900 v Paríži, 1904 v St. Louis, 1908 v Londýne a 1912 v Štokholme.

Od OH 1920 v Antverpách až do OH 1992 v Barcelone súťažili športovci slovenského pôvodu predovšetkým vo výpravách Česko-Slovenska, ktorého štátny útvar niesol v čase účasti na OH rôzne názvy – najprv ČSR (1920 – 1956), potom ČSSR (1960 – 1988) a napokon ČSFR (1992). Do štatistík slovenských olympionikov z tohto obdobia sa rátajú aj niektorí, narodení v slovenských rodinách v zahraničí, ktorí sa presťahovali do bývalého Česko-Slovenska a na územie dnešného Slovenska prišli či už v rámci repatriácie po 2. svetovej vojne, alebo z iných dôvodov. Z olympijských medailistov do tejto kategórie patria boxer budapeštiansky rodák Július Torma (zlatý v kategórii do 67 kg na OH 1948)

a atlétka Eva Šuranová (bronzová v skoku do diaľky na OH 1972)

Okrem toho viacerí rodáci zo Slovenska, či už slovenského, alebo iného pôvodu, reprezentovali výnimočne aj iné krajiny, predovšetkým Maďarsko. Olympijské medaily vo farbách tejto krajiny získali atléti József Csermák, Imre Németh a Béla Szepes (Vojtech Strauch), vodný pólista István Molnár (Fazekas), futbalisti Ferenc Nógrádi (Neuwirth) a Péter Juhász, šermiar Edmund (Jenö) Uhlyárik, plavec Oskar Abay-Nemes a jazdec Boris Boor. Ďalším olympijským medailistom, pochádzajúcim zo Slovenska a s nespochybniteľným slovenským pôvodom, bol plavec Marcel Géry, reprezentujúci na OH 1992 Kanadu.

Výpravy samostatnej Slovenskej republiky štartujú na olympijských hrách počnúc Hrami XXVI. olympiády v Atlante 1996. Športovcov, ktorí boli členmi našich výprav v Atlante 1996, Sydney 2000 a v Aténach, teda jednoznačne možno považovať za slovenských olympionikov, aj keď niektorí pochádzajú z iných krajín – predovšetkým z územia súčasnej Českej republiky a bývalého Sovietskeho zväzu. Jedna takáto športovkyňa – atlétka Galina Čistjaková, ktorá Slovensko reprezentovala na OH 1996 v Atlante, dokonca vo farbách svojej bývalej vlasti získala olympijský bronz (v skoku do diaľky na OH 1988 v Soule).

Pohnutá, komplikovane prepletená a pestrá história stredoeurópskeho regiónu, v ktorom územie dnešnej Slovenskej republiky patrilo najprv do Rakúska – Uhorska a potom do Česko – Slovenska, však sťažuje presné zaradenie viacerých olympionikov z minulosti. Označenie „slovenskí olympionici“ v mnohých prípadoch objektívne nemôže byť presné, preto je vhodnejšie hovoriť o olympionikoch

slovenského pôvodu, a/alebo narodených na území súčasného Slovenska, ktorí štartovali na OH v rokoch 1896 – 1992 vo výpravách Uhorska, ČSR, ČSSR, ČSFR, prípadne iných krajín. Niektorí po rozdelení ČSFR napriek existencii Slovenskej republiky reprezentovali v období 1996 – 2004 Česko, kde sa už predtým usadili v

súvislosti s vykonávaním svojej športovej kariéry.

Osobitným prípadom je vodnopólový brankár Štefan (István) Gergely, ktorý na OH 2000 štartoval za Slovensko, neskôr si zmenil občianstvo a v Aténach 2004 získal zlatú medailu ako člen družstva Maďarska.

V UHORSKEJ ÉRE NAJÚSPEŠNEJŠÍ ZOLTÁN HALMAJ

Zo športovcov, narodených na území dnešného Slovenska, bol v ére uhorskej účasti na olympijských hrách (1896 – 1912) jednoznačne najúspešnejší plavec Zoltán Imrich Halmaj (Halmay) – na fotografii.

Rodák z dnešnej Vysokiej pri Morave dosiahol dovedna sedem medailových umiestení, vrátane dvoch víťazných (celková bilancia 2 – 4 – 1). Oba triumfy dosiahol na OH 1904 v St. Louis, kde vyhral na 50 i 100 yardov voľným spôsobom. Olympijským víťazom sa okrem neho stal ešte strelec z Košíc Alexander (Sándor) Prokopp, ktorý v Štokholme 1912 triumfoval v streľbe z vojenskej pušky na 300 m.

Medailové umiestenia okrem týchto dvoch dosiahli v spomínanom období ešte štyria rodáci zo Slovenska – už spomínaný atlét Alojz Szokol (Alajos Szokolyi, tretí v behu na 100 m na OH 1896), šermiar z Trebišova Vojtech (Béla) Zulawszky (druhý v šerme šablou na OH 1908 v Londýne), atlét z Kocsa Mór Koczán (tretí v hode oštepom v Štokholme 1912) a košický gymnasta Ľudovít Kmeťko (Kmetykó-Aradi, člen strieborného sokolského družstva na OH 1912).

Všetci piati títo medailisti z uhorskej éry, vrátane Koczána, ktorý neskôr na OH 1924 reprezentoval ČSR, prežili veľkú väčšinu svojho života na území dnešného Maďarska, kde aj zomreli.

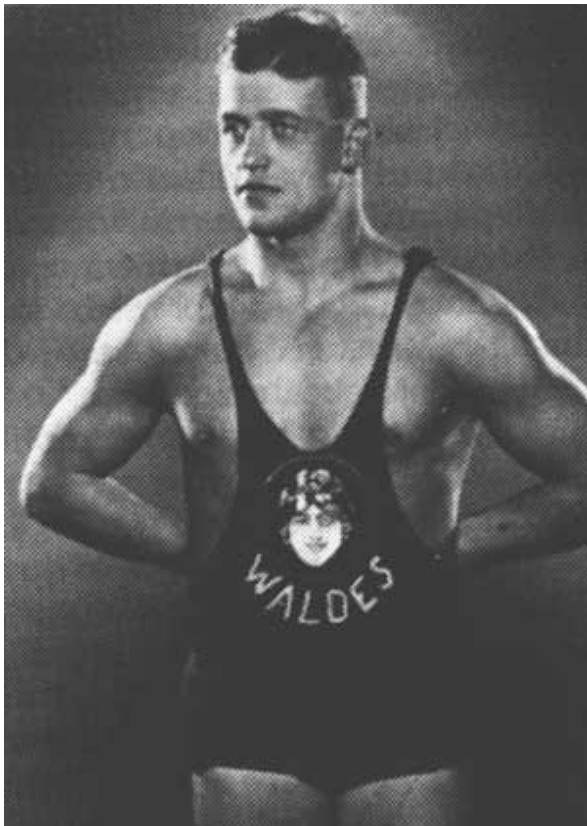
ČESKO-SLOVENSKÁ ÉRA: REKORDÉROM MILOŠ MEČÍŘ

Počas česko-slovenskej olympijskej éry (1920 – 1992) chýbali Slováci na olympijských hrách len dva razy – na úvod v Antverpách 1920 sa do výpravy nezmesil ani jeden a OH 1984 v Los Angeles vtedajšia ČSSR, podobne ako

takmer všetky krajiny vtedajšieho socialistického bloku, bojkotovala. Počet účastníkov OH slovenského pôvodu, alebo pochádzajúcich zo Slovenska, bol na jednotlivých Hrách olympiád vo výpravách ČSR, ČSSR a ČSFR

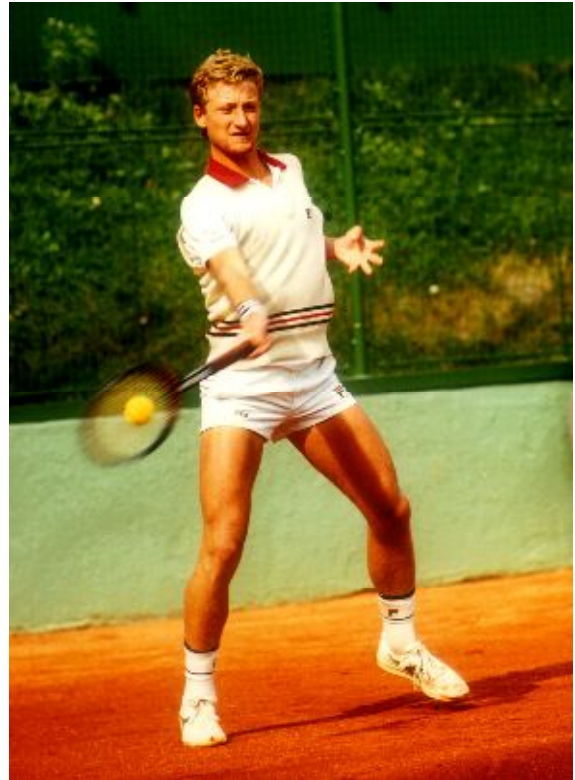
nasledovný: Paríž 1924 - 4, Amsterdam 1928 - 4, Los Angeles 1932 - 3, Berlín 1936 - 9, Londýn 1948 - 3, Helsinky 1952 - 11, Melbourne 1956 - 11, Rím 1960 - 13, Tokio 1964 - 17, Mexico City 1968 - 25, Mníchov 1972 - 21, Montreal 1976 - 28, Moskva 1980 - 49, Soul 1988 - 49, Barcelona 1992 - 68 športovcov zo Slovenska.

Ak berieme celú česko-slovenskú éru, tak len na OH 1920, 1924, 1928, 1932 a 1992 nezískal žiadny športovec zo Slovenska olympijskú medailu. V Berlíne 1936 sa do listiny medailistov zapísali dvaja olympionici, ktorých slovenský pôvod aj spätosť športovej kariéry so Slovenskom sú nespochybniteľné – trnavský zápasník Jozef Herda (druhý v gréckorímskom štýle do 66 kg – na fotografii) a košická športová gymnastka Matylda Pálffyová (členka druhého družstva ČSR).

V období existencie Česko-Slovenska získalo na OH vo výpravách ČSR a ČSSR olympijské medaily dovedna 36

Slovákov. Traja z nich si medailovú radosť vychutnali až dvakrát. Rekordérom počas česko-slovenskej éry je bojnícky rodák, tenista Miloslav Mečíř (na fotografii agentúry Štartfoto), ktorý na OH 1988 v Soule – pri olympijskom návrate tenisu do 64-ročnej prestávke – zvíťazil v dvojhre a bronzový kov si vybojoval vo štvorhre spoločne s Čechom Milanom Šrejberom.

Športová gymnastka Marianna Krajčírová-Némethová, pôvodcom z Košíc, bola dvakrát - v Tokiu 1964 i v Mexico City 1968 - veľmi platnou členkou strieborných družstiev ČSSR, vedených fenomenálnou „kráľovnou“ oboch týchto olympiád, Češkou Věrou Čáslavskou. Na tých istých olympiádach bol jednou z ústredných postáv medailových družstiev ČSSR volejbalista, rodák z Moštenice Bohumil Golian – člen strieborného tímu v Tokiu 1964 a bronzového v Mexico City 1968.

Okrem už spomínaného Mečířa si zlaté olympijské medaily na OH v období športového účinkovania pod česko-slovenskou vlajkou vybojovali siedmi

olympionici slovenského pôvodu: boxeri Július Torma (rodák z Budapešti vyhral do 67 kg na OH 1948 v Londýne) a Ján Zachara (rodák z Kubry zvíťazil do 57 kg na OH 1952 v Helsinkách), veslár Pavel Schmidt (Bratislavčan triumfoval v dvojskife s Čechom Václavom Kozákom na OH 1960 v Ríme), dráhový cyklista Anton Tkáč (rodák z Lozorna vyhral v šprinte na OH 1976 v Montreale – na fotografii agentúry Štartfoto), futbalisti Stanislav Seman a František

Kunzo (rodáci z Košíc, resp. zo Spišského Hrušova boli členmi zlatého tímu ČSSR na OH 1980 v Moskve a sú vôbec jediní slovenskí olympijskí šampióni v kolektívnom športe) a atlét Jozef Pribilinec (rodák z Kopernice zvíťazil v chôdzi na 20 km na OH 1988 v Soule – na fotografii agentúry Štartfoto na **d**alšej strane).

Na porovnanie: jediné zlaté medailu pre Slováka na ZOH v histórii získal v tomto období krasokorčuliar Ondrej Nepela, víťaz súťaže mužov na ZOH 1972 v Sappore.

Olympijské medaily okrem už spomínaných športovcov v povojnovom období pre ČSR, resp. ČSSR na OH získali: na OH 1952 v Helsinkách zápasník Mikuláš Athanasov (tretí v gréckorímskom štýle do 67 kg), na OH 1964 v Tokiu futbalisti Anton Urban, František Schmucker, Anton Švajlen, Štefan Matlák, Vladimír Weiss, Ján Geleta, Ivan Mráz, Vojtech Masný a Ľudovít Cvetler (členovia strieborného tímu ČSSR) a volejbalista Jozef Labuda (člen strieborného tímu ČSSR), na OH 1972 v Mníchove hádzanári Peter Pospíšil, Vincent Lafko a Andrej Lukošik (členovia strieborného tímu ČSSR) a atlétka Eva Šuranová (tretia v skoku do diaľky), na OH 1980 v Moskve atlét Imrich Bugár (druhý v hode diskom), pozemné hokejistky Viera Podhányiová, Alena Kyseliová a Iveta Šranková (členky strieborného tímu ČSSR),

vzpierač Dušan Poliačik (tretí do 82,5 kg), boxer Ján Franek (tretí do 71 kg), zápasníci Dan Karabin (tretí vo voľnom

štýle do 74 kg) a Július Strnisko (tretí vo voľnom štýle do 100 kg).

SLOVENSKÁ ÉRA HLAVNE V ZNAMENÍ VODNÉHO SLALOMU

Výpravy samostatnej Slovenskej republiky doteraz štartovali na OH trikrát – v Atlante 1996 (71 športovcov), v Sydney 2000 (112 športovcov, štartovalo 108 – na rekordnej účasti sa podpísali tri tímy v kolektívnych športoch, na zvyšných dvoch OH neštartoval ani jeden slovenský tím) a v Aténach 2004 (65 športovcov, štartovalo 64). V každom prípade sme sa tešili z kovov všetkých troch akostí. Slovenskí športovci si dohromady vybojovali 14 medailí (4 – 6 – 4). Všetky štyri zlaté medaily získali zástupcovia vodného slalomu, ktorý je jednoznačne najúspešnejším slovenským olympijským športom. Úspešnosť našej výpravy postupne gradovala: v Atlante získali naši športovci tri medaily (1 – 1 – 1), v Sydney 5 (1 – 3 – 1) a v Aténach 6 (2 – 2 – 2).

Ak nerátame spornú uhorskú éru, tak najúspešnejší olympionici slovenskej histórie vzišli práve z posledného obdobia a stále patria medzi absolútnu svetovú špičku. Vodnoslalomárski bratia v deblkanoe Peter a Pavol Hochschornerovci z Bratislavy majú v zbierke dve zlaté medaily – zo Sydney 2000, aj z Atén 2004 (na fotografii sú na aténskom stupni víťazov – foto Štartfoto). Sú jedinými slovenskými športovcami v histórii, ktorým sa podarilo obhájiť olympijské zlato.

Celkom prvým olympijským šampiónom samostatného Slovenska sa však stal singlkanoista z Liptovského Mikuláša Michal Martikán, ktorý triumfoval na OH 1996 v Atlante. Martikán má v zbierke spolu až tri medaily, pretože v Sydney aj v Aténach skončil druhý (na fotografii agentúry Štartfoto).

Zostavu našich vodnoslalomárskych olympijských víťazov dopĺňa zvolenská rodáčka Elena Kaliská, v Aténach 2004 zlatá v kajaku (na fotografii agentúry Štartfoto na **d**alšej strane).

Piešťanská plavkyňa Martina Moravcová (na fotografii agentúry Štartfoto) zase dokázala v Sydney 2000 to, čo pred ňou len v uhorskej ére len Halmay a v česko-slovenskej Mečíř – na jedných OH získala viac ako jednu medailu. Moravcová skončila druhá na 100 m motýlik i na 200 m voľným spôsobom, pridala ešte aj dve piate miesta.

Viacnásobným medailistom, ale nie na jedných OH, sa stal aj športový strelec z Košíc Jozef Gönci – na OH 1996 tretí v ľubovolnej malokalibrovke 60 puležiačky a na OH 2004 tretí vo

vzduchovej puške 60 (na fotografii agentúry Štartfoto).

Do medailovej kolekcie samostatného Slovenska ešte prispeli: v Atlante 1996 rýchlostný kanoista Slavomír Kňazovický (strieborný v C1 na 500 m), v Sydney 2000 vodný slalomár Juraj Minčík (bronzový v C1) a v Aténach 2004 džudista Jozef Krnáč (strieborný do 66 kg) a komárňanský štvorkajak v zložení Richard Riszdorfer, Michal Riszdorfer, Erik Vlček a Juraj Bača (bronzový v K4 na 1000 m).

MORAVCOVÁ A ERBAN SO ŠANCOU VYROVNAŤ REKORD JASENČÁKOVEJ

Absolútnou slovenskou rekordérkou v počte olympijských účasti je zimná športovkyňa – sánkarka Mária Jasenčáková, ktorá štartovala na ZOH dovedna päťkrát.

V letných športoch sú doterajším maximom štyri účasti na OH, ktoré si pripísali dovedna piati športovci. Sú

medzi nimi aj dvaja stále aktívni športoví veteráni z Piešťan, plavkyňa Martina Moravcová a rýchlostný kanoista Róbert Erban. Obaja majú reálnu šancu kvalifikovať sa na OH v Pekingu, kde by v prípade štartu vyrovnali historický slovenský rekord v počte olympijských účasti.

Štyrikrát na OH zo Slovákov štartovali atléti Jozef Plachý (1968 – 1980) a Pavol Blažek (1980 – 1996), rýchlostní kanoisti Peter Páleš (1988 – 2004) a Róbert Erban (1992 – 2004) a plavkyňa Martina Moravcová (1992 – 2004). Tri účasti si na OH pripísali 25 športovci. Jeden športovec, Juraj Luntzer na OH 1908, súťažil v dvoch rôznych športoch – v atletike a v zápasení. A takisto len jeden, Marián Vanderka, súťažil na letných aj zimných olympijských hrách – na OH 2000 v Sydney v atletike a na ZOH 2002 v Salt Lake City.

Na OH 1996 v Atlante reprezentovala Slovensko výprava so 71 športovcami, z ktorých bolo 58 mužov a 13 žien. V kanoistike štartovalo 17 slovenských športovcov (10 vo vodnom slalome a 7 v rýchlostnej kanoistike), v atletike 14, v cyklistike 10, v tenise 5, v zápasení a v jachtingu po 4, v plávaní, športovej streľbe a vo vzpieraní po 3, v boxe, džude a vo veslovaní po 2, v športovej gymnastike a v stolnom tenise po 1 športovcovi.

Na OH 2000 v Sydney reprezentovala Slovensko výprava so 112 športovcami, z ktorých bolo 85 mužov a 27 žien. Dvaja rýchlostní kanoisti, jeden atlét a jeden zápasník však na štart nenastúpili, takže štartovalo dovedna 108 športovcov. V kanoistike štartovalo 19 športovcov (7 vo vodnom slalome a 12 v rýchlostnej kanoistike), vo futbale 18, v atletike 16,

vo vodnom póle 13, v basketbale 12, v cyklistike 7, v plávaní 6 (z toho 2 v synchronizovanom plávaní), v tenise 5, v zápasení 4, v športovej streľbe 3, v džude, športovej gymnastike, jachtingu, veslovaní a vo vzpieraní po 1.

Na OH 2004 v Aténach (fotografia je z nástupu výpravy na otváracom ceremoniáli) reprezentovala Slovensko výprava so 64 športovcami, z ktorých bolo 48 mužov a 16 žien. Pôvodne bolo vo výprave 65 športovcov, atléta Milana Haboráka však pre pozitívny dopingový

nález pred OH z účasti vylúčili. V kanoistike štartovalo 16 športovcov (6 vo vodnom slalome a 10 v rýchlostnej kanoistike), v atletike 12, v cyklistike 9, v tenise 7, v plávaní 4 (z toho 2 v synchronizovanom plávaní) v športovej streľbe, vzpieraní a v zápasení po 3, v džude, veslovaní a v gymnastike po 2 (1 v športovej gymnastike a 1 v skokoch na trampolínach) a 1 v jachtingu.

PREHĽAD BODOVANÝCH UMIESTENÍ ÚČASTNÍKOV OH ZO SLOVENSKA A SUMÁR ÚČASTÍ

VO VÝPRAVÁCH UHORSKA (olympionici, narodení na území dnešného Slovenska)

HRY I. OLYMPIÁDY: ATÉNY 1896

1 športovec (1 + 0)

Alojz Szokol (atletika) tretí v behu na 100 m a štvrtý v trojskoku

Jediný športovec slovenského pôvodu, atlét Alojz Szokol, štartoval vo výprave

Uhorska, podobne ako jeho následníci aj na ďalších OH až do roku 1912. Rodák

z Hronca skončil tretí v behu na 100 m a obsadil štvrté miesto v trojskoku, a to jediným pokusom, lebo táto súťaž

kolidovala s finále stovky. V tretej disciplíne 100 m cez prekážky sa do finále nedostal, zakopol o prekážku.

HRY II. OLYMPIÁDY: PARÍŽ 1900

2 športovci (2 + 0)

Zoltán Halmay (plávanie) druhý na 200 m v. sp. i 4000 m v. sp., tretí na 1000 m v. sp., Zoltán Speidl (atletika) piaty v behu na 800 m

V uhorskej výprave boli dvaja rodáci z územia dnešného Slovenska – Zoltán Halmay a Zoltán Speidl. Plavec Halmay, rodák z dnešnej Vysokiej pri Morave, patril k najsilovnejším zberateľom medailí. V Paríži získal dve druhé a jedno tretie

miesto, o štyri roky neskôr v St. Louis nenašiel premožiteľa v dvoch disciplínach a v Londýne 1908 rozšíril svoju zbierku o dve strieborné medaily. Športového novinára Zoltána Speidla predbehli vo finále na 800 m štyria súper.

HRY III. OLYMPIÁDY: SAINT LOUIS 1904

1 športovec (1 + 0)

Zoltán Halmay (plávanie) prvý na 50 y v. sp. aj na 100 y v. sp.

Pre Európanov boli hry v Amerike pridrahé. Aj športovo silné Uhorsko vyslalo iba dvoch plavcov a dvoch atlétov. Jedným z nich bol dvojnásobný plavecký

víťaz na 50 a 100 yardov Zoltán Halmay, pochádzajúci z dnešnej Vysokiej pri Morave na slovenskom území.

HRY IV. OLYMPIÁDY: LONDÝN 1908

7 športovcov (7 + 0)

Zoltán Halmay (plávanie) strieborný na 100 m v. sp. a člen striebornej štafety na 4x200 m v. sp., Vojtech (Béla) Zulawsky (šerm) strieborný v šerme šablou, Mór Koczán (atletika) šiesty v hode diskom, Juraj Luntzer (atletika) šiesty v hode diskom

Uhorsko vyslalo na hry 57 mužov, medzi nimi boli aj siedmi rodáci z územia dnešného Slovenska. Najviac sa z nich aj do tretice presadil plavec Zoltán Halmay, ktorý získal striebro v krauliarskej stovke

a bol i členom druhej štafety Uhorska na 4x200 m v. sp. Do striebornej medailovej zbierky prispel aj Vojtech Zulawszky v šerme šablou.

HRY V. OLYMPIÁDY: ŠTOKHOLM 1912

14 športovcov (14 + 0)

Alexander Prokopp (športová strelba) zlatý vo vojenskej puške na 300 m, Ľudovít Kmeťko-Kmetykó (športová gymnastika) člen strieborného družstva Uhorska, Mór Koczán (atletika) bronzový v hode oštepom, Ján Wenk (vodné pólo) člen piateho družstva Uhorska

Na posledných OH pred prvou svetovou vojnou štartovalo až 117 uhorských olympionikov, medzi nimi 14 rodákov z územia dnešného Slovenska. Medzi nimi vynikol strelec pôvodom z

Košíc Alexander Prokopp, víťaz vo vojenskej puške na 300 m. V striebornom družstve gymnastov Uhorska dominoval Ľudovít Kmeťko (Aradi-Kmetykó) a Mór Koczán získal bronz v hode oštepom.

VO VÝPRAVÁCH ČESKO-SLOVENSKA (ČSR, ČSSR, ČSFR)
(olympionici slovenského pôvodu, alebo narodení na území
dnešného Slovenska)

HRY VII. OLYMPIÁDY: ANTVERPY 1920
Neštartoval žiadny slovenský športovec.

HRY VIII. OLYMPIÁDY: PARÍŽ 1924
4 športovci (4 + 0)

Alexander Bárta (šerm) člen štvrtého družstva šablistov, Vojtech Neményi (vodné pólo) člen šiesteho družstva

Slovenskí športovci boli v Paríži prvý raz členmi výpravy Československej republiky (ČSR). Medzi 128 športovcami boli štyria Slováci. Na bodovaných umiesteniach sa podieľali dvaja. Šermiar Alexander Bárta prispel k štvrtému miestu družstva šablistov a Vojtech Neményi k šiestemu miestu družstva vodných pólistov. Striebornú medailu získal v

preskoku český gymnasta Jan Koutný, ktorý vtedy pôsobil vo Zvolene.

Vo výprave Maďarska súťažili piati športovci, narodení na území dnešného Slovenska. Spomedzi nich bol rodák z Levoče, šermiar Jenö (Edmund) Uhlyárik, členom strieborného družstva v šerme šablou a Ján Wenk členom piateho družstva vodných pólistov.

HRY IX. OLYMPIÁDY: AMSTERDAM 1928
3 športovci (3 + 0)

Ani jeden slovenský športovec sa neumiestnil v prvej šestke.

V Amsterdame štartovali vo výprave ČSR traja Slováci. Jedným z nich bol aj najrýchlejší plavec u Česko-Slovensku v medzivojnovom období Pavol Steiner, ktorý dokonca na ME 1931 získal na 100 m voľným spôsobom bronz. Na OH však štartoval ako vodný pólista. Náš tím, v ktorom bol zo Slovákov ešte aj Michal Schmuck, sa s turnajom rozlúčilo hneď v prvom zápase po prehre s Anglickom.

Vo výprave Maďarska štartovali štyria športovci, narodení na území dnešného

Slovenska, piaty bol náhradníkom. Rodák zo Spišskej Novej Vsi Béla Szepes (Vojtech Strauch) získal striebro v hode oštepom. Géza Stigritz (Tarródy) bol členom štvrtej maďarskej štafety na 4x200 m voľným spôsobom a Margit Kövessy členkou družstva maďarských gymnastiek, ktoré takisto obsadilo štvrté miesto. Rodáčka z Banskej Štiavnice bola vôbec prvou olympioničkou v histórii, pochádzajúcou zo Slovenska.

HRY X. OLYMPIÁDY LOS ANGELES 1932
1 športovci (1 + 0)

Ani jeden slovenský športovec sa neumiestnil v prvej šestke.

Výprava ČSR mala z finančných dôvodov veľmi skromné zloženie. Bolo

v nej len sedem športovcov, medzi nimi jediný Slováč. Zatiaľčo českí športovci

vyťažili z minima maximum a získali tri medaily, šprintér pôvodom z Banskej Štiavnice Andrej Engel, najrýchlejší bežec v krajine, nemal šancu prebojovať sa do finále behov na 100 či 200 m. Na týchto hrách sa totiž prvý raz prejavila budúca jednoznačná dominancia šprintérov čiernej pleti. Veď z Európy sa do finále prebojoval iba jeden atlét (Nemec Jonath).

Vo výprave Maďarska bol jeden športovec, narodený na území Slovenska, ale Jánovi Wenkovi pri jeho tretej olympijskej účasti zostal len post náhradníka vodnopólového družstva. Rodák z Jarabiny Róbert Byssz bol s maľbou „Album športovej karikatúry“ účastníkom umeleckých súťaží OH.

HRY XI. OLYMPIÁDY BERLÍN 1936 9 športovcov (7 + 2)

Jozef Herda (zápasenie) strieborný v gréckorímskom štýle do 66 kg, Matylda Pálffyová (športová gymnastika) členka strieborného družstva

Medzi 179 čs. športovcami boli deväti Slováci, ktorí prispeli k dvom strieborným medailám. Zápasník Jozef Herda z Trnavy skončil druhý v klasickom štýle do 66 kg a športová gymnastka Matylda Pálffyová z Košíc bola členkou strieborného družstva sokolských gymnastiek.

Vo výprave Maďarska bol členom zlatého vodnopólového tímu rodák z

Galanty István Molnár (Štefan Fazekas). V plávaní prispel k bronzu štafety na 4x200 m voľným spôsobom rodák zo Sládkovičova Oskar Abay-Nemes. V maďarských farbách štartovali dovedna šiesti rodáci z územia dnešného Slovenska, ďalší dvaja boli náhradníkmi.

HRY XIV. OLYMPIÁDY LONDÝN 1948 3 športovci (3 + 0)

Július Torma (box) zlatý do 67 kg

O jeden zo šiestich olympijských triumfov pre ČSR sa zaslúžil slovenský boxer Július Torma v kategórii do 67 kg. Torma sa síce narodil v Budapešti, ale ako dieťa zo slovenskej rodiny (jeho rodičia pochádzali zo Štúrova) prišiel žiť do ČSR v rámci povojnovej repatriácie. Jeho posudzovanie ako Slováka je teda podstatne menej sporné, ako v prípade predošlých dvoch olympijských víťazov, ktorí sa narodili na území dnešného Slovenska a reprezentovali niekdajšie Uhorsko - plavca Zoltána Halmaya a strelca Alexandra Prokoppa. Torma,

ktorý patril medzi najtechnickejších boxerov svojej doby, dobyl finálové víťazstvo nad Američanom Herringom napriek zraneniu ľavej ruky.

Vo výprave Maďarska sa olympijským šampiónom v hode kladivom stal rodák z Košíc Imre Németh. Okrem neho štartoval v maďarských farbách ešte jeden športovec zo Slovenska. S epickým dielom „Moderný pentatlon“ sa na umeleckých súťažiach v rámci OH v Londýne zúčastnil rodák z Haliča Mikuláš Antal Jorčík (Jós).

HRY XV. OLYMPIÁDY HELSINKI 1952 11 športovcov (11 + 0)

Ján Zachara (box) prvý do 57 kg, Mikuláš Athanasov (zápasenie) strieborný v gréckorímskom štýle do 67 kg, Ferdinand Daniš (športová gymnastika) piaty na bradlách, Ľubomír Vambora (rýchlostná kanoistika) šiesty v K1 na 1000 m

Pre výpravu ČSR so 106 športovcami, z toho 11 Slováckmi, bola helsinská olympiáda ešte úspešnejšia ako londýnska. O jednu zo siedmich zlatých medailí výpravy sa postaral Slováč – rodák z Kubry Ján Zachara. V boxe v kategórii do 57 kg po finálovej výhre nad Talianom Sergiom Caprarim nadviazal na triumf svojho vzoru Júliusa Tormu z Londýna 1948. Torma tentoraz doplatil na príliš radikálne predsúťažné zhadzovanie váhy. Vo vyrovnanom a výbornom štvrtfinálovom súboji s neskorším šampiónom Poliakom Chychlom prehrál tesne na body.

Okrem Zacharu sa blysol aj zápasník z Košíc Mikuláš Athanasov, ktorý v gréckorímskom štýle v kategórii do 67 kg získal bronz. Gymnasta Ferdinand Daniš skončil piaty na bradlách, siedmy

v prosných a deviaty v preskoku, bol aj členom 7. družstva ČSR. Kajakár Ľubomír Vambora bol šiesty na 1000 m trati a plavec Ľudovít Komadel, ktorý v rozplavbe na 200 m prsia vyrovnal olympijský rekord, ôsmy, pričom pri poslednej obrátke bol ešte na treťom mieste.

Zaujímavé je, že na stupni víťazov po hode kladivom stáli dvaja maďarskí atléti, ktorí sa narodili na území dnešného Slovenska – zlato získal vo svetovom rekorde 60,34 m rodák zo Senca József Csermák a bronz obhajca zlata z Londýna, košický rodák Imre Németh. Okrem nich štartovali v maďarských farbách ešte dvaja športovci, pochádzajúci z územia dnešného Slovenska.

HRY XVI. OLYMPIÁDY MELBOURNE 1956

11 športovcov (9 + 2)

Ferdinand Daniš (športová gymnastika) člen štvrtého družstva a šiesty v prosných, Anna Marejková (športová gymnastika) štvrtá na kladine a členka piateho družstva, Ján Zachara (box) do 57 kg vo štvrtfinále, Ladislav Čepčiansky (rýchlostná kanoistika) šiesty v K1 na 1000 m a šiesty v K1 na 10 km

Z jedenástich športovcov slovenského pôvodu na medailu nesiahol ani jeden, hoci gymnasti Ferdinand Daniš aj Anna Marejková sa nielen podielom na popredných umiesteniach družstiev, ale aj výkonmi vo finále v prosných, resp. na kladine, presadili do absolútnej špičky, podobne ako (dokonca dvakrát) kajakár Ladislav Čepčiansky. Boxer Ján Zachara svoju cestu za obhajobou zlata skončil prehrou vo štvrtfinále. Plavkyňa Marte

Skupilovej, ktorá neskôr emigrovala do zahraničia, chýbali na postup do finále na 100 m motýlik len štyri desatiny sekundy.

V maďarskej výprave štartovali dvaja rodáci z územia dnešného Slovenska. Obaja dosiahli v atletike popredné umiestenia – olympijský šampión z Helsínk, senecký rodák József Csermák skončil v hode kladivom piaty a László Tábori (Talbircsuk) v behu na 1500 m štvrtý.

HRY XVII. OLYMPIÁDY RÍM 1960

13 športovcov (13 + 0)

Pavel Schmidt (veslovanie) zlatý v dvojskife spolu s Kozákom, Ferdinand Daniš, Pavel Gajdoš (športová gymnastika) členovia štvrtého družstva Boris Lukášik, Dušan Lukášik (basketbal) členovia piateho družstva, Tibor Polakovič (rýchlostná kanoistika) piaty v C1 na 1000 m, Dušan Škvarenina, Juraj Miklušica (dráhová cyklistika) piati v tandeme, Vojtech Tóth (zápasenie) šiesty v gréckorímskom štýle do 62 kg

Československá republika nastúpila na OH v Ríme prvý raz s čerstvým

prívlastkom „socialistická“. Na zisku jedného z troch olympijských víťazstiev

sa z polovice podieľal slovenský veslár, 30-ročný rodák z Bratislave Pavel Schmidt. Spoločne s Václavom Kozákom na jezere Albano triumfovali v dvojskife, takmer s trojsekundovým náskokom.

Z ďalších slovenských športovcov už na medailu nedosiahol nikto. Najbližšie k tomu mali v družstve čs. gymnastov Pavel Gajdoš a veterán Ferdinand Daniš. Na ohrozenie bronzového domáceho

tímu však ani ich sily nestačili. Slováci ešte prispeli k bodovaným umiesteniam v dvoch športoch, v ktorých sa dovtedy medzi najlepšími nepresadili. Bratia Boris a Dušan Lukášikovci boli členmi piateho družstva basketbalistov a cyklistický tandem Dušan Škvarenina - Juraj Miklušica so po štvrtfinálovom vyradení delil o piate miesto.

HRY XVIII. OLYMPIÁDY TOKIO 1964

17 športovcov (15 + 2)

Ľudovít Cvetler, Ján Geleta, Vojtech Masný, Štefan Matlák, Ivan Mráz, František Schmucker, Anton Švajlen, Anton Urban, Vladimír Weiss (futbal) členovia strieborného družstva, Bohumil Golian, Jozef Labuda (volejbal) členovia strieborného družstva, Marianna Krajčírová (športová gymnastika) členka strieborného družstva, Július Toček (veslovanie) člen bronzovej osemveslice, Pavel Gajdoš (športová gymnastika) člen siesteho družstva

Pre Slovákov boli OH 1964 mimoriadne úrodné. Vo výprave ich bolo síce len sedemnást, ale až dvanásť sa podieľali na ziskoch medailí našich družstiev! Zatiaľčo v striebornom gymnastickom tíme debutovala mladučká Marianna Krajčírová, v takisto striebornom volejbalovom bol pri olympijskej premiére tohto športu jednou z ústredných postáv veterán Bohumil Golian.

Medzi medailistov sa však zaradil aj ďalší člen tímu pod vysokou sieťou Jozef Labuda, hoci neodohral ani jeden zápas, pretože hneď na začiatku Hier ho sklátila žltáčka.

Najviac strieborných medailistov malo Slovensko v družstve futbalistov, ktoré vo finále podľahlo Maďarsku. Vo všetkých šiestich zápasoch nastúpili kapitán tímu Anton Urban, Vladimír Weiss a Vojtech Masný, na zisku medaily sa ďalej podieľali Ľudovít Cvetler, Ján Geleta, Štefan Matlák, Ivan Mráz, František Schmucker a Anton Švajlen. K veslárskemu bronzu ako člen osemveslice ČSSR prispel Július Toček.

Jeden športovec, narodený v Košiciach, získal v Tokiu olympijské zlato. Vo víťaznom tíme maďarských futbalistov hral Ferenc Nógrádi (Neuwirth).

HRY XIX. OLYMPIÁDY MEXICO CITY 1968

25 športovcov (17 + 8)

Marianna Krajčírová (športová gymnastika) členka strieborného družstva, štvrtá v preskoku, Bohumil Golian (volejbal) člen bronzového družstva, František Bočko (športová gymnastika) člen štvrtého družstva, Jozef Plachý (atletika) piaty v behu na 800 m, Milan Hurtala (veslovanie) člen piatej osemveslice, Mária Faithová (atletika) šiesta v skoku do výšky, Júlia Bendeová, Hilda Mazúrová, Pavlína Štefková (volejbal) členky siesteho družstva

Zo štvrtstovky slovenských športovcov si medaily vybojovali dvaja. Marianna Krajčírová už patrila k oporám strieborného družstva gymnastiek, navyše v preskoku skončila štvrtá. A volejbalový veterán Bohumil Golian si po

vľajkonosičskej pocte na otváracom ceremoniáli vychutnal na záver kariéry bronzovú medailu, aj keď pre kapitána tímu majstrov sveta z roku 1966 bola sklamaním. Len päťstotínová prehra čs.

gymnastického družstva s NDR obrala o bronzovú medailu Františka Bočka.

Výrazným spôsobom sa presadili slovenskí atléti. Mladučký Jozef Plachý dobehol na osemstovke piaty, Mária Faithová skončila v skoku do výšky šiesta. Plavkyňa Oľga Kozičová, ktorá na jar

prekonala na 200 m voľným spôsobom dvakrát európsky rekord, sa ako prvá žena z ČSSR prebojovala do plaveckého finále. Na svojej parádnej trati v ňom však skončila posledná.

V maďarskej výprave štartovali dvaja rodáci z územia dnešného Slovenska.

HRY XX. OLYMPIÁDY MNÍCHOV 1972

21 športovcov (13 + 8)

Vincent Lafko, Andrej Lukošík, Peter Pospíšil (hádzaná) členovia strieborného družstva, Eva Šuranová (atletika) bronzová v skoku do diaľky, Ondrej Hekel (vzpieranie) štvrtý do 75 kg, Juraj Demeč (atletika) člen štvrtej štafety na 4x100 m, Dušan Moravčík (atletika) piaty na 3000 m prekážok, Zdena Bujnáčková, Marianna Némethová-Krajčírová (športová gymnastika) členky piateho družstva, Marián Havlíček (vodný slalom) šiesty v K1, Štefan Pipa (volejbal) člen šiesteho družstva

Z 21 Slovákov v čs. výprave sa z medailí tešili štyria. Pri olympijskej premiére hádzanej boli Vincent Lafko, Andrej Lukošík a Peter Pospíšil členmi strieborného družstva ČSSR a diaľkárka Eva Šuranová si čs. rekordom 667 cm doskočila po bronz – prvú a dodnes jedinú olympijskú medailu slovenskej atlétky. Vzpierač Ondrej Hekel sa v trhu síce stal majstrom sveta (vo vzpieraní boli vtedy olympijské súťaže zároveň svetovým šampionátom, v rámci ktorého udeľovali aj kovy za jednotlivé disciplíny), ale v trojboji skončil štvrtý.

V atletike sa Dušan Moravčík blysol piatym miestom v behu na 3000 m prekážok. Žiaľ, gymnastka Marianna Némethová-Krajčírová na svojej tretej olympiáde už nemala okolo seba zďaleka

také silné družstvo ako v ére Čáslavskej. Spoločne so Zdenou Bujnáčkovou ho vytiahli „len“ na piate miesto.

V olympijskej premiére nášho neskôr najúspešnejšieho olympijského športu - vodného slalomu - skončil šiesty v K1 devätnásťročný Marián Havlíček. Žiaľ, mladý talent deň pred Silvestrom toho istého roka tragicky zahynul na Prašivej...

Vo výprave Maďarska štartovali štyria rodáci z územia dnešného Slovenska. Rodák z Lučenca Péter Juhász bol členom strieborného futbalového tímu a zápasník Antal Steer, narodený v Bratislave, sa v gréckorímskom štýle v kategórii do 68 kg delil o šieste miesto.

HRY XXI. OLYMPIÁDY MONTREAL 1976

28 športovcov (18 + 10)

Anton Tkáč (dráhová cyklistika) zlatý v šprinte, Mária Mračňová-Faithová (atletika) štvrtá v skoku do výšky, Ján Nagy (vzpieranie) štvrtý do 110 kg, Ľudmila Chmelíková, Ľudmila Králiková, Božena Miklošovičová, Yveta Polláková (basketbal) členky štvrtého družstva, Ingrid Holkovičová (športová gymnastika) členka piateho družstva, Štefan Pipa (volejbal) člen piateho družstva, Miloslav Rolko (plávanie) šiesty na 200 m znak, Gustáv Hraška, Stanislav Kropilák, Justín Sedlák (basketbal) členovia šiesteho družstva

Jeden z dvoch montrealských olympijských šampiónov z ČSSR, Slovák Anton Tkáč, patril medzi favoritov. Veď v Montreale sa rodák z Lozorna v cyklistickom

šprinte stal už v roku 1974 majstrom sveta. Na olympiáde získal aj ešte cennejšiu trofej. Jeho víťazstvo malo o to sladšiu príchuť, že vo finále zdolal

najväčšiu osobnosť v histórii tejto disciplíny Francúza Daniela Morelona, ktorý bol jeho vzorom. Po prvých dvoch jazdách bol stav 1:1, potom Tkáč taktikou dlhého šprintu vyhral rozhodujúci súboj o dva metre.

Okrem Tkáča zo slovenských športovcov na medailu nesiahol už nikto. Veľmi blízko k tomu mala skokanka do výšky Mária Mračnová-Faithová, ktorá k šiestemu miestu z OH 1968 pridala štvrté za výkon 189 cm. Vráťane dosiahnutia tejto výšky zdolala všetky na prvý pokus. Len tesne potom neuspela na 191 cm, čo by znamenalo medailu. Ešte bližšie bol k cennému kovu superťažký vzpieráč Ján Nagy, ktorého o bronz

v kategórii nad 110 kg pri rovnosti výkonu s Loschom z NDR pripravila len vyššia telesná hmotnosť. Aj basketbalové družstvo ČSSR, v ktorom boli zo Slovenska Ľudmila Chmelíková, Ľudmila Králiková, Božena Miklošovičová a Yveta Polláková, skončilo štvrté. Prvým našim mužským plaveckým finalistom od Komadela z OH 1952 sa stal Miloslav Rolko, šiesty na 200 m znak.

Vo výprave Maďarska štartoval jeden športovec pôvodom zo Slovenska. Károly Vass, narodený v Šahách, bol členom šiesteho družstva hádzanárov. V piatich zápasoch strelil 18 gólov.

HRY XXII. OLYMPIÁDY MOSKVA 1980

49 športovcov (30 + 19)

František Kunzo, Stanislav Seman (futbal) členovia zlatého družstva, Imrich Bugár (atletika) strieborný v hode diskom, Iveta Šranková, Alena Kyselíková, Viera Podhányiová (pozemný hokej) členky strieborného družstva, Ján Franek (box) bronzový do 71 kg, Dan Karabin (zápasenie) bronzový vo voľnom štýle do 74 kg, Július Strnisko (zápasenie) bronzový vo voľnom štýle do 100 kg, Dušan Poliačik (vzpieranie) bronzový do 82,5 kg, Miloslav Rolko (plávanie) štvrtý na 100 m znak a šiesty na 400 m pol. pret., Anton Tkáč (dráhová cyklistika) štvrtý v šprinte, Jana Labáková (športová gymnastika) členka štvrtého družstva a šiesta v prostných, Eva Marečková, Katarína Šarišská (športová gymnastika) členky štvrtého družstva, Mária Beňová, Elena Boledovičová, Helena Brezányiová, Mária Končeková, Jana Kuťková, Katarína Lamrichová, Jolana Némethová, Viola Pavlasová, Priska Polačeková, Daniela Nováková (hádzaná) členky piateho družstva, Felix Masár (rýchlostná kanoistika) šiesty v K1 na 1000 m, Jozef Plachý (atletika) šiesty na 1500 m, Rudolf Babiak, Jozef Konečný (športová gymnastika) členovia šiesteho družstva

V dovedy najpočetnejšej výprave ČSSR s 211 športovcami bolo až 49 Slovákov. K zlatu družstva futbalistov, ktoré ostalo v celej 72-ročnej československej olympijskej histórii (1920 – 1992) v kolektívnom športe jediné, prispeli dvaja z nich – košický brankár Stanislav Seman a rodák zo Spišského Hrušova, obranca František Kunzo.

Diskár Imrich Bugár sa po dvojici osobností ešte z uhorskej éry – Alojzovi Szokolovi a Mórovi Koczánovi – stal ďalším atlétom, narodeným na území dnešného Slovenska, ktorý získal olympijskú medailu. Skončil druhý, len 26 cm za domácim Viktorom Raščupkinom.

Strieborné medaily získali nečakane až tri pozemné hokejistky zo Slovenska - Iveta Šranková, Alena Kyselíková a Viera Podhányiová. Ich tím, ktorého jedným z dvoch trénerov bol Pavol Rosa, sa do Moskvy pôvodne nekvalifikoval. No po ohlásení bojkotu viaceré kvalifikované tímy vypadli z hry a pozvanie dostalo družstvo ČSSR. V turnaji podľahlo len víťaznému Zimbabwe.

Ďalšie štyri medaily, všetky bronzové, získali športovci zo Slovenska v úpolových športoch – boxer Ján Franek do 74 kg, vzpieráč Dušan Poliačik do 82,5 kg a zápasníci – voľňoštýliari Dan Karabin a Július Strnisko do 74, resp. 100 kg.

Tesne pod medailovým stupienkom zostali obhajca zlata v cyklistikom šprinte Anton Tkáč i plavec Miloslav Roľko, štvrtý na 100 m znak a šiesty na 400 m polohové preteky. Individuálne bodované umiestenia dosiahli ešte športová gymnastka Jana Labáková, kajakár Felix Masár a na svojej štvrtej olympiáde sa 12

rokov po Mexico City medzi bežeckú elitu (na šieste miesto) znovu prebil Jozef Plachý, tentoraz však už na trati 1500 m. Viacero slovenských športovcov sa okrem toho podieľalo na umiesteniach troch družstiev v prvej šestici – v športovej gymnastike mužov i žien a v hádzanej žien.

HRY XXIII. OLYMPIÁDY LOS ANGELES 1984

Športovci ČSSR sa na týchto OH neúčastnili.

HRY XXIV. OLYMPIÁDY SOUL 1988

49 športovcov (30 + 19)

Miloslav Mečír (tenis) zlatý v dvojhre a bronzový so Šrejberom vo štvorhre, Jozef Pribilinec (atletika) zlatý v chôdzi na 20 km, Jozef Lohyňa (zápasenie) bronzový so voľnom štýle do 82 kg, Ján Kermiet (športová strelba) štvrtý na bežiaci terč, Peter Hrivňák (box) vo štvrtfinále nad 91 kg, Zuzana Budayová, Alena Damitšová, Mária Ďurišinová, Anna Hradská, Júlia Kolečániová, Božena Mažgutová, Marta Pösová, Gabriela Sabadošová, Jana Stašová, Irena Tomašovičová, Daniela Trandžíková-Nováková (hádzaná) členky piateho družstva, Renáta Kasalová (stolný tenis) s Hrachovou štvrtfinalistka štvorhry, Ľubica Kurhajcová (veslovanie) členka piatej párovej štvorky, Tibor Jankovics (zápasenie) šiesty v gréckorímskom štýle do 52 kg, Attila Szabó (rýchlostná kanoistika) šiesty v K1 na 500 m, Milan Brestovanský, Milan Folta, Peter Mesiarik, Jozef Škandík, Ľubomír Švajlen (hádzaná) členovia šiesteho družstva

Dve z troch soulských víťazstiev výpravy ČSSR boli dielom slovenských športovcov, čo dovtedy nemalo obdobu. Strieborný atlét z MS 1983 a 1987 Jozef Pribilinec triumfoval v chôdzi na 20 km. V Moskve 1980 ako juniorský majster Európy zaplatil v úmornej horúčave nováčikovskú daň a neuspel. O šancu na olympijské zlato v Los Angeles, keď mal životnú formu, ho zase obral bojkot. Ale do Soulu prišiel vyhrať. O tri sekundy predstihol Ronalda Weigela z NDR.

O druhé zlato sa pri obnovení olympijskej premiéry tenisu postaral Miloslav Mečír. Na turnaji síce neštartovala kompletná špička profesionálov (to vlastne platí dodnes), ale kvalita štartového poľa aj tak bola výborná. Kľúčové na ceste ku konečnému triumfu bolo pre Mečíra semifinále víťazstvo nad Švédom Stefanom Edbergom, ktorý mával dovtedy vo vzájomných súbojoch zvyčajne navrch. Po päťsetovom boji s Edbergom bol finálový súboj s Američanom Timom

Mayottom pre Mečíra jednoduchší a vyhral ho 3:6, 6:2, 6:4, 6:2.

Veľmi blízko k olympijskému víťazstvu mohol byť aj zápasník Jozef Lohyňa, ktorý bol v Soule v životnej forme. Vo voľnoštýliarskej kategórii do 82 kg však doplatil na všeobecné rozhodcovské uprednostňovanie domácich borcov. Jediná prehra s neskorším šampiónom Mjong-u Hanom z Južnej Kórey v zápase, v ktorom bol Lohyňa lepší, ho odsúdila bojovať len o bronz. Napriek zraneniu v ňom zdolal Rusa Alexandra Tambovceva.

K medailám boli blízko aj ďalší Slováci. Ján Kermiet skončil v strelbe na bežiaci terč štvrtý a hádzanárkam, v ktorých tíme bolo až jedenásť Sloveniek, chýbal na postup do semifinále jediný gól. Nad favorizovanými Juhoslovankami v poslednom zápase vyhrali o štyri góly, na semifinále to však chcelo pridať ešte jeden gól...

Hodno zmieniť aj českého oštepára Jana Železného, ktorý v tom čase pôsobil

v ASVŠ Dukla Banská Bystrica. Svoju veľkolepú olympijskú kariéru odštartoval ziskom striebra, keď len o 16 cm podľahol Fínovi Tapiovi Korjusovi. Pritom v kvalifikácii hodil olympijský rekord 85,90

m. Rovnakým výkonom by vo finále jasne vyhral. Rodák z Bratislavy Boris Boor štartoval v Soule vo výprave Maďarska a bol členom strieborného družstva v jazdeckých skokoch.

HRY XXV. OLYMPIÁDY BARCELONA 1992 68 športovcov (54 + 14)

Slavomír Kňazovický (rýchlostná kanoistika) štvrtý v C1 na 500 m, Róbert Erban, Juraj Kadnár, Attila Szabó, Jozef Turza (rýchlostná kanoistika) členovia štvrtého K4 na 1000 m, Jozef Lohyňa (zápasenie) piaty vo voľnom štýle do 82 kg, Peter Hrivňák (box) nad 91 kg vo štvrtfinále, Vojtech Rükschloss (box) do 91 kg vo štvrtfinále, Eva Antalecová, Eva Berková, Iveta Bieliková, Erika Dobrovičová, Renáta Hiráková, Adriana Chamajová, Andrea Chupíková, Anna Janoštinová, Milena Rážgová (basketbal) členky šiesteho družstva, Ľubica Novotníková-Kurhajcová (veslovanie) členka šiestej párovej štvorky

Po „nežnej revolúcii“ v novembri 1989 sa názov Československej socialistickej republiky zmenil na Českú a Slovenskú federatívnu republiku. ČSFR vyslala do Barcelony 211 športovcov. Tento počet športovcov bol vyrovnaním historického maxima z Moskvy 1980. Slovenských športovcov pod piatimi kruhmi bolo viac ako kedykoľvek predtým – 68. V družstve basketbalistiek mali Slovenky väčšinu, vodnopólový tím tvorili dokonca výhradne Slováci. Atmosféra vo výprave však v predtuche blížiaceho sa delenia spoločného štátu nebola najlepšia.

Ani úspešnosť výpravy ČSFR neuspokojila. Celkový počet čs. medailí – sedem - bol najnižší od Melbourne 1956. Zisk ani jedného cenného kovu nebol dielom slovenského športovca. Jediný Slovák, ktorý v Barcelone získal medailu, štartoval v cudzej výprave. Špičkový plavec z Cífera Marcel Géry o štart na OH v Los Angeles vo farbách ČSSR z dôvodu

bojkotu prišiel. V roku 1986 emigroval do Kanady a v Barcelone sa vo farbách novej vlasti dočkal vytúženého olympijského kovu – bronzu ako člen polohovej štafety.

Zo Slovákov v čs. výprave mali k medaile najbližšie členovia štvorkajakú na 1000 m s výhradne slovenskou osádkou v zložení Róbert Erban, Juraj Kadnár, Attila Szabó, Jozef Turza. Po preťatí cieľovej méty figuroval štvorkajak ČSFR na svetelnej tabuli krátko na treťom mieste, ale po zverejnení oficiálnych výsledkov prišiel šok. Tretí skončili Austrálčania, našincov delilo od bronzu deväť stotín sekundy... Takisto štvrté miesto, ale s podstatne väčším časovým odstupom, obsadil rýchlostný kanoista Slavomír Kňazovický v C1 na 500 m. Musel si počkať ďalšie štyri roky, kým prišla jeho hviezdna chvíľa. Bronzový voľnoštýliar zo Soulu a majster sveta z roku 1990 Jozef Lohyňa skončil v kategórii do 82 kg piaty.

VO VÝPRAVÁCH SLOVENSKA (olympionici, reprezentujúci na OH Slovenskú republiku)

HRY XXVI. OLYMPIÁDY ATLANTA 1996 71 športovcov (58 + 13)

Michal Martikán (vodný slalom) zlatý v C1, Slavomír Kňazovický (rýchlostná kanoistika) strieborný v C1 na 500 m, Jozef Gönci (športová strelba), bronzový v ľubovoľnej malokalibrovke 60, piaty v ľubovoľnej malokalibrovke 3x40, Jozef Lohyňa

(zápasenie) štvrtý vo voľnom štýle do 90 kg, Gabriela Brosková (vodný slalom) piata v K1, Vladimír Slamka (športová strelba) šiesty v trape

Do histórie sa v súvislosti s OH v Atlante zapísal prvý samostatný štart výpravy Slovenskej republiky, ktorú reprezentovalo 71 športovcov. Žiaľ, na OH 1996 sa neprebojoval ani jeden náš tím v kolektívnych športoch. Na porovnanie dvoch nových krajín, 74 rokov tvoriacich jednu spoločnú, uvádzame, že Česko vyslalo 115 športovcov.

Rozdelenie akoby pomohlo obom. Česko získalo v Atlante 11 medailí (4 – 3 – 4), čo bolo oveľa viac, ako v predošlých 24 rokoch s výnimkou Moskvy 1980 získaval spoločný štát. Slovensko si vybojovalo pri premiére tri kovy (1 – 1 – 1). Pri štartoch vo farbách dvoch nových krajín sa Čechom a Slovákovi v Atlante dokonca dvakrát podarilo to, čo predtým v spoločných výpravách ani raz. V rýchlostnej kanoistike získali zlato, resp. striebro, vo vodnom slalome si medaily rozdelili naopak.

Vzhľadom na premiérovú účasť výpravy samostatnej Slovenskej republiky na OH hodno pripomenúť historické dátumy. Prvý neoficiálny bod Slovenska na Hrách olympiády získal 20. júla 1996 vďaka šiestemu miestu v trape strelec Vladimír Slamka. Aj o vôbec prvú medailu sa 25. júla postaral strelec – Košičan Jozef Gönci. Na strelnici vo Wolf Creeku mu síce nevyšiel úvodný štart v strelbe zo vzduchovej pušky, v ktorej patril k favoritom, ale nečakane uspel v ľubovoľnej malokalibrovke 60. Skončil tretí. A na záver v ľubovoľnej malokalibrovke na 3x40 rán, ktorá je nielen „kráľovskou“, ale aj jeho obľúbenou disciplínou, obsadil piate miesto. Zaradil sa tým do absolútnej svetovej špičky, čo potvrdil v ďalších rokoch ešte neraz.

Na historické prvé zlato pre slovenské farby sme čakali do soboty 27. júla. V Ocoee, v mestečku 208 km vzdialenom od Atlanty, dokonca aj v inom štáte (v Tennessee, zatiaľ čo Atlanta je hlavným mestom Georgie), sa oň postaral iba sedemnásťročný vodný slalomár z Liptovského Mikuláša Michal Martikán. Len 17-ročný gymnazista, ktorý sa rok

predtým v Nottinghame zapísal do histórie ako najmladší medailista z MS v histórii tohto športu, sa v Atlante stal najmladším víťazom individuálnej disciplíny na celých hrách! Na dravej vode rieky Ocoee vyhral už aprílovú generálku v rámci Svetového pohára, bol teda v okruhu najväčších favoritov. Pred pretekmi spal dobre a dlho - na rozdiel od svojho otca a trénera Jozefa Martikána, ktorý bol nervózny aj zaňho. Ale po prvej jazde bol až šiesty, keď na obhajcu zlata z Barcelony Čecha Lukáša Pollerta strácal takmer desať sekúnd. Šomral, nebol so sebou vôbec spokojný, otcovi utrúsil čosi o viacerých chybách, ktorých sa dopustil. Na druhú jazdu sa však Martikán skoncentroval fantasticky. Brillantne, majstrovsky a bez zaváhania prechádzal lesom bránok (ako jediný mal v oboch kolách čistú jazdu!), na hladkých úsekoch zase pádloval ako o život. Napokon o štrnásť stotín Pollerta predstihol! Odvtedy sa Martikán stal ozajstnou vodáckou stálicou. Až doteraz sa z každej vrcholnej svetovej súťaže vrátil s medailou v kategórii C1.

Do kompletnej medailovej zbierky nám po Martikánovom víťazstve chýbalo ešte striebro. Dočkali sme sa ho celkom na záver olympiády - 4. augusta. V posledný deň prežila slovenská výprava v súťaži singlkanoistov na 500 m na jazere Lanier veľkú drámu so šťastným rozuzlením. Slavomír Kňazovický, ktorému v predošlých rokoch individuálna medaila na OH aj na MS vždy utiekla o kústik, začal finále bleskurýchlym odpichom a do 300 metrov viedol. Potom však začal „tvrdnúť“ a pred ním sa dostal Čech Martin Doktor, ktorý už mal zlato z dvojnásobnej trate. Zopár metrov pred cieľom bol pred Slávom aj Maďar Pulai. Rodák z Piešťan, žijúci v Novom Meste nad Váhom, však vložil do finišu úplne všetko. Pri poslednom zábere, ktorým vrhol loď do cieľa, odtrhol priečku, do ktorej sa celý čas pri pádlovaní zapieral - a vypadol z lode! V jazde, v ktorej on i víťazný Doktor prekonal najlepší svetový výkon všetkých čias, prišiel o všetky sily.

Obrovskú únavu z neho bolo cítiť ešte po niekoľkých minútach. Ale muž, ktorý v januári 1995 utrpel veľmi vážnu trieštivú zlomeninu pravej kľúčnej kosti, získal olympijské striebro!

Ďalší veľmi emotívny zážitok ponúkol v Atlante ostrieľaný olympionik Jozef Lohyňa. Bronzový voľnoštýliarsky medailista ešte zo Soulu 1988 bol na otváracom ceremoniáli vlajkonosičom slovenskej výpravy. V zápasníckej hale Georgia World Congress Center na staré kolená bil ako zamlada. Na žinenke jeho postup v kategórii do 90 kg zastavil až Rus Chadarcev, a tak sa Jozef lúčil s Atlantou súbojom o bronz s Gruzíncom Eldarom Kurtanidzem. Súper bol lepší. Lohyňa prehral - a potom to prišlo. Vyzul sa, do prostriedku žinenky zanesol svoje zápasnícke topánky a uterák, prikryl ich bielou vreckovkou a zamával preplneným tribúnam. Keď hlásateľ vysvetlil, že exmajster sveta sa práve rozlúčil so svojou kariérou, diváci - a pri odchode zo žinenky aj mnohí súper i tréneri - mu pripravili obrovské ovácie. Muž, ktorý do Ameriky chodieval často trénovať a bol dobrým priateľom krátko pred OH tragicky zosnulého Davea Schultza, mal rozlúčku

ako naozaj veľká zápasnícka legenda. Kto mohol vtedy vedieť, že sa ešte raz nechá prehovoriť a že sa s reprezentačnou kariérou definitívne rozlúči až dva roky neskôr bronzovou medailou na európskom šampionáte v Bratislave...?

Prijemne vo vodnoslalomárskom areáli v Ocoee prekvapila kajakárka Gabriela Brošková, ktorá konečne ovládla svoje nervy. Mesiac po autohavárii, pri ktorej utrpela tržnú ranu na hlave a len zopár dní po tom, čo na olympijskej trati rozbila o kameň svoju loď, skončila piata. Žiaľ, svoje nervy na rozdiel od nej neovládla plavkyňa Martina Moravcová. V Barcelone 1992 bola ako 15-ročná najmladšou členkou celej čs. výpravy, ale pred Atlantou už patrila do svetovej špičky. Mala dokonca medailové ambície. Žiaľ, v troch disciplínach jej o stotinky ušiel postup do finále. Najviac ju to škredo na jej hlavnej trati - krauliarskej dvojstovke. V rozplavbách skončila deviata, len desať stotín od postupového miesta. Ani víťazstvo v B-finále nemohlo vyvážiť jej obrovské sklamanie. Multimedailistka z vrcholných súťaží ho však dokonale odčinila v Sydney 2000...

HRY XXVII. OLYMPIÁDY SYDNEY 2000

108 športovcov (81 + 27), ďalší štyria neštartovali

Peter a Pavol Hochschornerovci (vodný slalom) zlatí v C2, Martina Moravcová (plávanie) strieborná na 100 m motýlik i na 200 m v. sp., piata na 50 m v. sp. i na 100 m v. sp., Michal Martikán (vodný slalom) strieborný v C1, Juraj Minčík (vodný slalom) bronzový v C1, Elena Kaliská (vodný slalom) štvrtá v K1, Richard Riszdorfer, Juraj Tarr, Erik Viček, Róbert Erban (rýchlostná kanoistika) členovia štvrtého K4 na 1000 m, Slavomír Kňazovický (rýchlostná kanoistika) piaty v C1 na 500 m, Dominik Hrbatý, Karol Kučera (tenis) vo štvrtfinále štvorhry, Michal Riszdorfer, Juraj Bača (rýchlostná kanoistika) šiesti v K2 na 1000 m, Jaroslav Jeřábek, Peter Bazálik, Jan Lepka (dráhová cyklistika), členovia šiesteho družstva v olympijskom šprinte

Slovenský olympijský výbor vyslal do Sydney zatiaľ našu najpočetnejšiu olympijskú výpravu. Vďaka tomu, že na OH sa kvalifikovali družstvá basketbalistiek, futbalistov i vodných pólistiek, bolo v nej 112 športovcov. Na súťaže nastúpilo 108 - dvom ostali posty náhradníkov, atlét Igor Kováč nenastúpil pre zranenie a zápasník Milan Mazáč sa

hmotnostne „nezmestil“ do svojej kategórie. Atlantskú medailovú zbierku (1 - 1 - 1) zveľadili Slováci o dve striebra. V príprave na túto olympiádu sa prvý raz použil model tzv. Top tímu. V jeho rámci vybraní elitní športovci dostali špičkové podmienky na prípravu. Slovensko dosiahlo v medailovom poradí krajín historický úspech, no aj napriek tomu SOV

v záverečnom hodnotení konštatoval, že v silách tohto kolektívu bolo ešte viac.

Všetky slovenské medaily vzišli z vody. A o najcennejšiu zbierku sa znovu postarali vodní slalomári, súťažiaci v krásnom areáli v Penrithe.

Dvadsaťjedenročné bratislavské dvojčky Peter a Pavol Hochschornerovci, ktorí v deblkanoe dominovali už dlhší čas (vyhrali napríklad na ME 1998 a 2000), v Sydney suverénne zvíťazili – s viac než šesťsekundovým náskokom pred poľskou dvojicou Kolomański – Staniszewski. Hoci ich otec a tréner v jednej osobe Peter Hochschorner starší nemá rád kúpele vo vodáckych kanáloch, vtedy od radosti skočil do vody, aby zablahoželel svojim zlatým synom.

Do penritského kanála naskákali víťazným Hochschornerovcom gratulovať aj obidvaja slovenskí medailisti zo singlkanoe Michal Martikán a Juraj Minčík, ktorých predstihol Francúz Tony Estanguet. Obaja síce v kategórii C1 patrili do okruhu favoritov, ale pre slalomára z Pienin Minčíka (takisto zverenca Petra Hochschornera staršieho) bol olympijský bronz jednoznačne najväčším úspechom kariéry. Fakt, že prvý raz v histórii sa na olympijskom stupni víťazov stretli dvaja slovenskí športovci, Juraj komentoval stručne: „Je to geniálne!“

Martikán ziskom striebra osvedčil mimoriadnu silu osobnosti, pretože pred OH musel čeliť psychicky veľmi náročnému mediálnemu tlaku. Ten súvisel s hrozbou jeho možného odsúdenia za porušenie podmieneného trestu, spojeného so zákazom šoférovania po tragickej dopravnej nehode v roku 1997. Olympijský šampión z Atlanty sa aj napriek zložitej psychickej situácii dokázal na olympijskú súťaž skvele pripraviť i skoncentrovať. V druhej jazde zašiel perfektne, ale o prvenstvo ho obrali chybičky v opatrnej prvej jazde. Vydal však zo seba maximum a prehral so súperom, ktorý bol v danej chvíli lepší. Estanguetov starší brat Patrice bol pod ním (na bronzovom stupienku) v Ocoee 1996, mladší Tony pre zmenu v Sydney nad ním. Ďalší diel duelov Martikán - Estanguet prišiel v Aténach v roku 2004...

V skvelej forme sa v plaveckom bazéne Sydney Aquatic Center v elektrizujúcej atmosfére predstavila piešťanská plavkyňa Martina Moravcová. Od atlantského sklamanie psychicky aj výkonnostne vyrástla a usalašila sa v absolútnej svetovej špičke. Po zisku troch medailí na MS v dlhom bazéne v austrálskom Perth, po sérii úžasných úspechov v krátkom bazéne (najmä po dvoch svetových rekordoch a po štyroch tituloch majsterky sveta v rokoch 1999 a 2000) a po víťazstve na 100 m motýlik na júnových ME v dlhom bazéne v Helsinkách chcela jednoznačne zaútočiť aj na olympijskú medailu.

Senzačne sa jej to podarilo hneď na úvod, keď ju na 100 m motýlik predstihla (vo svetovom rekorde) len fenomenálna Holanďanka Inge de Bruijnová. Vďaka zaplávaniu životného maxima 57,97 s Martina predstihla aj tri plavkyne, ktoré boli v predolympijských svetových tabuľkách pred ňou. O dva dni neskôr Moravcovú čakala krauliarska dvojstovka - trať, na ktorej ju z atlantského finále vystrnadila Austrálčanka Susan O´Neillová. Domáca superhviezda, ktorú na záver OH zvolili za členku komisie športovcov MOV a zároveň aj do MOV, bola opäť jej osudom. Ako favoritka číslo jeden O´Neillová prakticky od začiatku viedla, ale Martina sa na ňu v poslednej päťdesiatke doťahovala každým záberom. Hoci aj v tejto disciplíne bola pred OH tabuľkovo piata, v osobnom rekorde 1:58,32 min získala ďalšie striebro! Na zlato jej chýbalo len osem stotín... Potom pridala ešte piate miesta na 50 i 100 m voľným spôsobom.

Vrcholné ambície mali vo vodnoslalomárskom areáli v Penrithe nielen bratia Hochschornerovci, Martikán a Minčík, ale aj Elena Kaliská. Dlhodobé výsledky ju predurčovali aj na boj o zlato, ale zostala jej len smoliarska „zemiaková“ medaila. Zlato z Atlanty obhájila jej veľká priateľka a občasná tréningová partnerka, Češka Štěpánka Hilgertová. Elena si musela počkať ešte štyri roky...

Takisto na štvrtom mieste – ako v Barcelone 1992 – skončil štvorkajak. Rovnako ako pred ôsmimi rokmi v ňom

sedel piešťanský veterán Róbert Erban, ale traja Komárňania boli iní ako vtedy - Richard Riszdorfer, Juraj Tarr a Erik Viček. Na bronzových Poliakov stratili rovnú polsekundu. Olympijský medailový sen sa aj štvorkajaku, ale už s polovične pozmeneným zložením, vyplnil až v Aténach 2004...

O vlajkonosičskú olympijskú kontinuitu sa v slovenskej výprave postaral rýchlostný kanoista Slavomír Kňazovický. V Atlante končil olympiádu v rukách so slovenskou vlajkou a v Sydney zasa začínal. Tentoraz však na medailu nedosiahol. V C1 na 500 m síce znovu viac ako polovicu trate viedol, ale keď sa zrazu zmenil smer vetra (jeho vyčíňanie posunulo začiatok vodáckych súťaží záverečného dňa olympiády o šesť hodín), akoby sa „zastavil“ a skončil piaty.

Na cenný kov po zisku dvoch titulov majstrov sveta v predošlých dvoch rokoch mohli oprávnene pomyšľať aj ďalší

kajakári z Komárna - Michal Riszdorfer a Juraj Bača v K2. Olympijské súťaže im však zďaleka nevyšli tak, ako by chceli. Na päťstometrovej trati sa neprebili do finále a na kilometri skončili šiesti. Bodované umiestenie ešte dosiahli po postupe do štvrtfinále tenisovej štvorhry Dominik Hrbatý s Karolom Kučerom a družstvo dráhových cyklistov (Jaroslav Jeřábek, Peter Bazálik, Jan Lepka), ktoré skončilo šieste v olympijskom šprinte. Ešte väčšie sklamanie ako Riszdorfer s Bačom prežil bronzový strelec z Atlanty Jozef Gönci, ktorého v Sydney skolila chrípka. Pre najlepšieho svetového strelca rokov 1998 a 1999 bolo maximom ôsme miesto...

Z trojice našich kolektívov najlepšie obstáli basketbalistky na siedmom mieste, aj od ich tímu sa však čakalo viac. Futbalisti obsadili v konkurencii 16 tímov na 13. mieste a vodní pólisti Slovenska skončili medzi 12 tímami poslední.

HRY XXVIII. OLYMPIÁDY ATÉNY 2004

64 športovcov (48 + 16)

Peter a Pavol Hochschornerovci (vodný slalom) zlatí v C2, Elena Kaliská (vodný slalom) zlatá v K1, Michal Martikán (vodný slalom) strieborný v C1, Jozef Krnáč (džudo) strieborný do 66 kg, Jozef Gönci (športová strelba) bronzový vo vzduchovej puške 60 a štvrtý v ľubovoľnej malokalibrovke 60, Juraj Bača, Michal Riszdorfer, Richard Riszdorfer, Erik Viček (rýchlostná kanoistika) členovia tretieho K4 na 1000 m, Marcela Erbanová (rýchlostná kanoistika) piata v K1 na 500 m, Martina Moravcová (plávanie) šiesta na 100 m motýlik

Slovenský olympijský výbor pri svojej tretej samostatnej účasti na OH vyslal menej športovcov ako do Atlanty a do Sydney. Dovedna 64 olympionikov štartovalo výlučne v individuálnych športoch, žiadny náš kolektív sa na OH neprebojoval. Nominovaný 65. športovec – atlét Milan Haborák – bol z účasti na Hrách vylúčený, pretože počas nich vyšlo najavo, že na júlovom mítingu v Španielsku mal pozitívny dopingový nález. Napriek malému počtu členov bola bilancia slovenskej výpravy so šiestimi medailami (2 – 2 – 2) historicky najlepšia. Leví podiel na tom znovu mali vodní slalomári. Pričinili sa o obidve zlaté medaily, navyše aj o jednu

striebornú. Pritom aj tá bola pôvodne zlatá...

Kajakárka zo Zvolena Elena Kaliská sa stala vôbec prvou ženou zo Slovenska, ktorá získala olympijské víťazstvo. Tridsaťročná veteránka už veľa rokov patrila do absolútnej svetovej špičky, ale zlato na vrcholnej svetovej súťaži jej v zbierke chýbalo. Pred Aténami získala tri tituly majsterky Európy, i tri celkové prvenstvá vo Svetovom pohári. V Sydney 2000 bola veľmi sklamaná zo štvrtého miesta, ale v hellenikonskom areáli s morskou vodou sa konečne dočkala vytúženého najcennejšieho úspechu. Do Atén prišla nezvyčajne sebaistá a pokojná, niekdajšiu nervozitu hodila za hlavu. V perejách si počnúc kvalifikáciou cez

semifinále až po finále počínala suverénne a dôstojne nahradila na ženskom vodnoslalomárskom tróne svoju priateľku a častú tréningovú partnerku Štěpánku Hilgertovú z Česka. Kaliská zvíťazila pred Američankou Giddensovou s obrovským náskokom 4,59 sekundy! Zverienka trénera Petra Mráza absolvovala všetky štyri aténske jazdy bez dotyku bránky a vo finále bola najrýchlejšia v oboch kolách...

Obhajcovia zlata v debkanoé bratia Peter a Pavol Hochschornerovci dominovali svojej disciplíne v medziolympijskom období ešte výraznejšie ako Kaliská. Veď k trom titulom majstrov Európy a k sérii celkových triumfov vo Svetovom pohári pridali v roku 2002 aj zlato z majstrovstiev sveta. Ich jednoznačnú pozíciu v tomto športe dokumentovalo aj to, že v oficiálnej brožúre Medzinárodnej kanoistickej federácie (ICF), vydanéj k OH 2004, figurovalo práve duo bratislavských dvojčiek na snímke zo sydneyjského stupňa víťazov na titulke. V Aténach boli Hochschornerovci rovnako suverénni. V kvalifikácii všetkým jasne naznačili, že nevyhrať by mohli len v prípade, keby urobili nejakú obrovskú chybu. Veď druhú najrýchlejšiu dvojicu v kvalifikácii predstihli o viac ako dvanásť sekúnd! Aj v semifinále boli suverénni. Finálový štart však takmer zmeškali, pretože im akosi ušlo, že začiatok posunuli o pol hodiny skôr. Na rozhodujúcu jazdu tak nastúpili na poslednú chvíľu, ale jazdili s prehľadom. Len krátko pred cieľom sa dostali do problémov, „ŕukli“ jednu bránku a stratili dosť času. Ale aj tak triumfovali jasne – s náskokom 3,82 s pred nemeckou dvojicou Becker – Henze. Dvojčky, vodácky odchované pod vedením svojho otca Petra Hochschornera staršieho na hladkej vode karloveskej zátoky a na divokej vode čunovského areálu, ako prví športovci zo Slovenska v histórii obhájili olympijské zlato!

Ďalší slovenský vodnoslalomársky veľikán Michal Martikán mal síce rovnako ako Hochschornerovci len 25 rokov, ale na aténske Hrách bol už starým olympijským harcovníkom. Po zlate v Atlante 1996 a striebre v Sydney 2000 sa chcel znovu prebiť na najvyššiu priečku. Od roku 1995

sa z každej vrcholnej svetovej súťaže v singlkanoe vrátil s medailou, v rokoch 2002 aj 2003 sa stal majstrom sveta. V sezóne aténskej olympiády však príliš výrazné výsledky nemal. Ale preteky pred OH bral len ako prípravu, plne sa sústreďoval na najvýznamnejšiu súťaž roka. V nej bol jeho najväčším súperom znovu jeho sydneyjský premožiteľ – Francúz Tony Estanguet. Tentoraz sa zdalo, že Martikán svojho rivala zdolá a vráti mu prehru spred štyroch rokov. V kvalifikácii ho tesne zdolal, vyhral semifinále a keď prepádľoval cieľom vo finálovej jazde, na svetelnej tabuli žiarilo, že liptovskomikulášsky kanoista zvíťazil s náskokom 1,88 s. Lenže zlatá radosť trvala len chvíľku, vari štvrt hodiny. Rozhodcovia oznámili u Martikána dotyk bránky, ktorý na elektronickej tabuli spočiatku nezaznamenali. To znamenalo dve trestné sekundy a posun na druhé miesto. Napriek tomu, že slovenská výprava hneď protestovala - ani pri opakovanej videoanalýze sporného prejazdu bránky jej dotyk Slováci proste nevideli, protest neuspel. Zlato získal Estanguet a striebro so stratou 12 stotín sekundy Martikán...

Z ďalších troch slovenských medailí v Aténach bola najneočakávanejšia strieborná v džude. Bratislavčan Jozef Krnáč senzačne zužitkoval svoj veľký talent, ktorý už dávno naznačil juniorskými medailami. V kategórii do 66 kg sa na tatami bil ako z veľkej knihy. Na úvod za 93 sekúnd zdolal Nigérijčana Booma, potom za 77 sekúnd Španiela Peñasa a vo štvrtfinále za 79 sekúnd Alžírčana Meridžu. Až v semifinále s ním Kubánek Arencibia vydržal bojovať celých päť minút. Krnáč vyhral vďaka brilantnému záveru a bol vo finále! V Japoncovi Masatovi Učišibovi však našiel svojho majstra a prehral s ním na lopatky za 106 sekúnd. Aj tak však dosiahol historický úspech a ako prvý slovenský džudista vôbec si vybojoval olympijskú medailu.

Na sydneyjské chrípkové trápenie a výsledkové sklamanie mohol na strelnici v Markopoulou po štyroch rokoch zabudnúť Jozef Gönci. Najlepší svetový strelec rokov 1998 a 1999 sa predstavil vo veľkej forme. Vo vzduchovej puške 60 z nej Košičan v najtesnejšom možnom súboji s Juhokórejčanom Min-ho Čeonom vyťažil

bronzovú medailu – jeho druhú po ôsmich rokoch. Na cenný kov siahla aj v ľubovľnej malokalibrovke 60, napokon však skončil štvrtý. Príslušnosť k absolútnej svetovej špičke potvrdil aj deviatym miestom v „kráľovskej“ disciplíne – ľubovľnej malokalibrovke 3x40.

Druhý náš bronz a šiesty slovenský kov na OH v Aténach vzišiel z hladkej vody. Komárňanský štvorkajak v zložení Richard Riszdorfer, Michal Riszdorfer, Erik Vlček a Juraj Bača bol na rozdiel od Krnáča v úlohe favorita. Veď zisk titulov majstrov sveta aj Európy v rokoch 2002 aj 2003 dával jasne najavo, že táto loď má schopnosti zlomiť olympijskú kliatbu štvrtých miest štvorkajakov s komárňanským základom z OH 1992 i 2000. Za najväčších súperov Slovákov boli všeobecne považovaní Maďari, ktorí po určitej prestávke dali znovu dohromady zlatú osádku zo Sydney – Kammerer, Storcz, Vereckeí a Horváth. V prvom priamom súboji napokon urastenejší Maďari ukázali svoju prevahu a obhájili zlato. Pred naše kvarteto sa však nečakane dostal aj nemecký štvorkajak. O bronz museli Slováci vybojovať tvrdý boj s Bulharmi. Pre slovenskú verejnosť bolo tretie miesto možno sklamaním, ale pre našich kajakárskych „mušketerov“, ktorí pred olympiádou ako topfavoriti čelili

obrovskému psychickému tlaku, predsa len mimoriadny úspech.

Žiaľ, hoci počet šiestich medailí bol pre slovenskú výpravu rekordný, ďalších popredných umiestení dosiahli naši olympionici málo. Dvojnásobná strieborná medailistka zo Sydney, plavkyňa Martina Moravcová, sa po tvrdej príprave nestihla pred olympiádou dostatočne zregenerovať. A tak sa žena, ktorá získala na vrcholných súťažiach v dlhom a predovšetkým v krátkom bazéne desiatky medailí na vrcholných súťažiach, na svojej štvrtej olympiáde musela uspokojiť so šiestym miestom na 100 m motýlik a siedmym na 100 m voľným spôsobom. Lepší výsledok nečakane dosiahla v Aténach iná Piešťanka – kajakárka Marcela Erbanová skončila v K1 na 500 m piata.

Jeden Slováč získal v Aténach zlatú medailu vo farbách inej krajiny. V Komárne žijúci vodnopólový brankár István Gergely, ktorý v Sydney hral za Slovensko, rok pred olympiádou získal maďarské občianstvo a po súhlase Slovenského zväzu vodného póla a Slovenského olympijského výboru mohol v Aténach reprezentovať inú krajinu. Nastúpil síce len v jednom zápase, ale po zisku titulu majstra sveta 2003 si do zbierky pridal aj olympijský triumf.

ĽUBOMÍR SOUČEK

[Podrobný prehľad všetkých olympionikov zo Slovenska nájdete v podsekcii Letní olympionici.](#)